

Mali rječnik bankarenja

Pojašnjenje osnovnih termina iz ugovora, općih i posebnih uvjeta i drugih dokumenata kojima se regulira poslovanje s građanima, a na temelju kojih se može zaključiti i razumjeti utjecaj pojedinih odredbi na financijski položaj potrošača, pravna priroda sudužništva, jamstva i založnog prava te upozorenje na rizike

A

Anuitet. Način otplate kredita u kojem je unaprijed definiran fiksni iznos otplate, međutim, omjer iznosa glavnice (otplatne kvote) i kamate sadržane u anuitetu mijenja se na način da se udio glavnice s povećanjem broja otplaćenih anuiteta povećava, a udio kamate se smanjuje. Banka za izračun anuiteta koristi sljedeću formulu:

$$A = C_0 \cdot \frac{r^n \cdot (r - 1)}{r^n - 1}$$

Gdje je C_0 = iznos glavnice

r = relativni kamatnjak = $(1 + \frac{p}{100})$

n = broj razdoblja otplate

p = kamatna stopa

B

Bankovna tajna. Svi podaci, činjenice i okolnosti koje je Banka saznala na osnovi pružanja usluga Klijentima i u obavljanju poslova s pojedinačnim Klijentom kao i svi drugi podaci koji se smatraju bankovnom tajnom na temelju pozitivnih propisa. Navedeno se može priopćavati: isključivo Klijentu, zakonskim zastupnicima i opunomoćenicima i to isključivo u okviru danih im ovlasti, odnosno tijelima s javnim ovlastima (npr. sud, porezna uprava, centar za socijalnu skrb, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala, Ured za sprječavanje pranja novca), kao i ako se razmjenjuju unutar grupe kreditnih institucija radi upravljanja rizicima i drugim slučajevima izrijekom predviđenim pozitivnim propisima odnosno ugovorenim između klijenta i Banke.

D

Dužnici. Sudionici u kreditu ili drugom dužničko-vjerovničkom odnosu:

- **Dužnik (korisnik kredita ili obveznik po nekom drugom poslu ugovorenom s Bankom)** odgovara cjelokupnom svojom imovinom za obveze koje proizlaze iz ugovornog odnosa sve do potpunog podmirenja tih obveza.
- **Sudužnik** odgovara za obveze dužnika na isti način i pod istim uvjetima kao i dužnik što znači da odgovara cjelokupnom svojom imovinom za obveze koje proizlaze iz ugovornog odnosa sve do potpunog podmirenja tih obveza, a vjerovnik zadržava pravo izbora zahtijevati ispunjenje predmetne obveze bilo od dužnika, bilo od sudužnika ili obojice istodobno, isključivo prema svojoj volji.
- **Jamac** - osoba koja u ugovornim odnosima s Bankom odgovara za obveze dužnika solidarno što znači da se obvezuje kao jamac platac i odgovara vjerovniku na isti način i pod istim uvjetima kao i dužnik za cijelu obvezu, a vjerovnik zadržava pravo izbora zahtijevati ispunjenje predmetne obveze bilo od dužnika, bilo od jamca ili obojice istodobno, isključivo prema svojoj volji.
- **Založni dužnik** - osoba koja je svakodobni vlasnik predmeta zaloga npr. nekretnine, pokretnine, prava, depozita, dionica, udjela, ili druge stvari ili prava na kojem je zasnovano založno pravo. Založno pravo prati predmet zaloga neovisno o promjeni vlasništva te svakodobni vlasnik predmeta zaloga odgovara za ispunjenje obveze osigurane založnim pravom isključivo iz vrijednosti predmeta zaloga i to za cijelo vrijeme dok obveza osigurana tim založnim pravom nije ispunjena ili založno pravo nije prestalo.

Dospijeće obveze. Dan kada nastupa rok za uredno ispunjenje obveze. Protekom dana dospijeća dužnik je u zakašnjenju i počinju teći zatezne kamate te vjerovnik ima pravo pokrenuti postupak prisilne naplate (ovrhe).

Dokumentacija. Sve isprave koje klijent dostavlja Banci i koje moraju biti po svom obliku i sadržaju te svim drugim detaljima u cijelosti u skladu sa zahtjevima Banke i pozitivnim propisima te Banka ima isključivo pravo procjene valjanosti predmetne dokumentacije. Uredna dokumentacija koja ispunjava navedene zahtjeve je pretpostavka bez koje Banka nije u mogućnosti pravovaljano, točno i pravodobno izvršiti svoje obveze prema klijentima.

I

Instrumenti osiguranja služe za osiguranje tražbine vjerovnika i provođenje prisilne naplate obveza dužnika koje nisu podmirene o dospijeću iz imovine dužnika. Instrumenti osiguranja mogu biti primjerice založno pravo na nekretninama (npr. kuća/stan), pokretninama (npr. vozila, plovila), pravima (npr. računi, depoziti, udjeli u fondovima).

Izmjene i dopune općih i posebnih uvjeta te ostalih Akata Banke. U skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima te poslovnom praksom Banke, Banka ima diskrecijsko pravo (ponekad i zakonsku obvezu) izmjena i dopuna općih i posebnih uvjeta te ostalih Akata Banke. Sve izmjene i dopune istih objavljuju se u poslovnicama Banke i na internetskoj stranici te stupaju na snagu i primjenjuju se u roku i na način kako je to istima određeno. U pravilu Banka o navedenim izmjenama i dopunama klijente obavještava i na drugi pogodan način navodeći rok u kojem predmetne izmjene i dopune stupaju na snagu, posljedice istih te prava i obveze klijenta u slučaju ne prihvatanja izmjena i dopuna. Navedeno se na odgovarajući način primjenjuje i na donošenje novih Akata Banke (npr. u slučaju novih proizvoda ili usluga ili zakonskih propisa).

K

Kamate i obračuni kamata

Kamata - cijena kredita odnosno depozita (prinos na depozit) koja ovisi o nominalnom iznosu kredita/depozita (glavnici), načinu i roku njegova povrata te visini ugovorene ili propisane kamatne stope, a predstavlja naknadu koju dužnik plaća za pozajmljenu glavicu na određeno vrijeme. Kamata se može obračunavati uz primjenu jednostavnog i

složenog kamatnog računa. Neovisno o primjeni jednostavnog ili složenog kamatnog računa, kamata se može obračunavati i plaćati dekurzivno (na kraju razdoblja) ili anticipativno (na početku razdoblja).

Nominalna kamatna stopa – ugovorna kamatna stopa izražena kao prinos/trošak na iznos od 100 novčanih jedinica u osnovnom obračunskom razdoblju (godina dana).

Obračunsko razdoblje - vremensko razdoblje za koje se obračunava kamata i definirano je ugovorom (zove se i razdoblje ukamaćivanja ili kapitalizacije). Može biti mjesečno, godišnje i sl.

Jednostavni kamatni račun. Kamatni račun kod kojeg se u svakom razdoblju kapitalizacije, za trajanja kapitalizacije, kamate uvijek obračunavaju na početnu glavniciu. Formula za jednostavni kamatni račun prikazana je u točkama dekurzivni obračun kamate i anticipativni obračun kamate.

Složeni kamatni račun. Kamatni račun kod kojeg se obračunata kamata za prvo obračunsko razdoblje pribraja početnoj glavnici, a u svakom sljedećem obračunskom razdoblju kamata se obračunava na glavniciu uvećanu za iznos kamate obračunat u prethodnim obračunskim razdobljima. Formula za složeni kamatni račun prikazana je u točkama dekurzivni obračun kamate i anticipativni obračun kamate.

Dekurzivni obračun kamate. Obračun kod kojeg se kamata obračunava i pribraja glavnici, odnosno isplaćuje na kraju obračunskog razdoblja. Kod dekurzivnog **jednostavnog** kamatnog računa primjenjuje se sljedeći matematički izraz (za obračun kamate na godišnjoj razini):

$$I = \frac{C_0 \cdot p \cdot n}{100}$$

gdje je: C_0 =iznos glavnice

n =broj godina

p =dekurzivna kamatna stopa

I =iznos kamate

Kod dekurzivnog **složenog** kamatnog računa za ukamaćivanje se koristi sljedeći matematički izraz:

$$C_n = C_0 \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n$$

gdje je C_n = konačna vrijednost glavnice (glavnica uvećana za obračunatu kamatu u razdoblju n)

p = dekurzivna kamatna stopa

C_0 = iznos glavnice

n =broj godina

Anticipativni obračun kamate. Obračun kod kojeg se glavnica odmah (na početku razdoblja) umanjuje za izračunatu kamatu, a po isteku roka dužnik je dužan vratiti cjelokupni iznos glavnice.

Kamata se kod anticipativnog **jednostavnog** kamatnog računa izračunava po sljedećoj formuli:

$$S_n = C_0 \left(1 - \frac{q}{100}\right)$$

gdje je: S_n = sadašnja vrijednost budućeg duga (isplaćeni iznos)

Q = anticipativna kamatna stopa

C_0 = iznos glavnice

Relativna kamatna stopa. Kamatna stopa koja se koristi za obračun kamate za razdoblja kraća od osnovnog obračunskog razdoblja. Naime, obzirom da je nominalna kamatna stopa izražena kao godišnja kamatna stopa, kod obračuna kamate za određeni broj polugodišta, kvartala, mjeseca ili dana može se koristiti relativna kamatna stopa na način da se preračunavanje kamatne stope na razdoblje ukamaćivanja (polugodišta, kvartali, mjeseci, dani) obavlja dijeljenjem kamatne stope omjerom razdoblja na koje se ona odnosi (npr. broj dana-360 ili 365, broj mjeseci-12, broj kvartala-4 ili polugodišta-2 u godini dana) i broja razdoblja ukamaćivanja. Jednostavni kamatni račun u svojoj osnovi podrazumijeva primjenu relativne kamatne stope. Tako će se kod izračuna mjesečne kamatne stope p_r godišnja kamatna stopa p dijeliti s brojem mjeseci u godini ($p_r = \frac{p}{12}$), a kod izračuna dnevne kamatne stopa godišnja kamatna stopa p će se dijeliti s brojem dana u godini (360 ili 365-ovisno o metodi).

Kod mjesečnog izračuna kamata primjenom jednostavnog dekurzivnog kamatnog računa koristi se sljedeća formula:

$$I = \frac{C_0 \cdot p \cdot m}{1200}$$

gdje je: C_0 =iznos glavnice

m =broj mjeseci za koje se obračunava kamata

p =dekurzivna kamatna stopa

I =iznos kamate

d =broj dana za koje se obračunava kamata

Kod dnevnog izračuna kamate primjenom jednostavnog dekurzivnog kamatnog računa koriste se tri različite metode koje u svojoj osnovi primjenjuju relativnu kamatnu stopu:

- francuska metoda - uzima se da godina ima 360 dana, dani u mjesecima računaju se prema kalendaru, a za izračunavanje jednostavnih kamata koristi se formula

$$I = \frac{C_0 \cdot p \cdot d}{36000}$$

- njemačka metoda - uzima se da godina ima 360 dana, svaki mjesec 30 dana, a za izračunavanje jednostavnih kamata koristi se formula:

$$I = \frac{C_0 \cdot p \cdot d}{36000}$$

- engleska metoda - uzima se da godina ima 365 dana (prijestupna 366), dani u mjesecu računaju

se prema kalendaru, za izračunavanje jednostavnih kamata koristi se formula:

$$I = \frac{C_0 \cdot p \cdot d}{36500}$$

Konformna kamatna stopa. Kamatna stopa koja se koristi za obračun kamate za razdoblja različita od osnovnog obračunskog razdoblja, a primjenom koje se na glavnici obračunava isti iznos kamate bez obzira radi li se obračun u vremenskim razdobljima dužim ili kraćim od razdoblja na koje se odnosi nominalna kamatna stopa. S obzirom da kod složenog kamatnog računa postoje razlike između relativne i konformne kamatne stope dekurzivnu konformnu kamatnu stopu Banka izračunava po sljedećoj formuli

$$p' = 100 \left[\left(1 + \frac{p}{100} \right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] \quad \text{ili} \quad p' = 100 \cdot (\sqrt[m]{r} - 1)$$

gdje je: p = godišnja dekurzivna kamatna stopa

p' = konformna kamatna stopa za razdoblja kraća (duža) od godine dana

m = broj obračunskih razdoblja (kod izračuna mjesečne kamatne stope iznosi 12, kod dnevnog obračuna kamate iznosi 365 itd.)

Efektivna kamatna stopa. Kamatna stopa koja iskazuje ukupne troškove kredita za klijenta odnosno za depozit iskazuje ukupne prihode klijenta po depozitu. Iskazuje se kao dekurzivna kamatna stopa, na godišnjoj razini primjenom složenog kamatnog računa te se računa u trenutku sklapanja ugovora. Metodologija izračuna određena je pozitivnim propisima.

Promjenjiva kamatna stopa. Ugovorena mogućnost izmjene kamatne stope tijekom cijelog razdoblja trajanja kreditnog/depozitnog/transakcijskog proizvoda. Ugovaranje promjenjive kamatne stope izlaže klijenta riziku promjene kamatne stopa, što može utjecati na izmjenu novčanih tijekova po određenom kreditu/depozitu (njihovo povećanje ili smanjenje). Npr. rast referentne kamatne stope (npr. EURIBOR) uz koju je vezana kamatna stopa po ugovorenem kreditu može utjecati na rast mjesečne vrijednosti anuiteta i utjecati na financijski položaj potrošača i sposobnost otplate kredita, ali i obrnuto (njenim smanjenjem smanjit će se iznos anuiteta). Vjerojatnost promjene kamatne stope je veća što je duže ugovoreno razdoblje.

Važno je razumjeti da nije moguće izvjesno i sigurno predvidjeti događaje koji utječu na promjene takvih kamatnih stopa, te na svakoj ugovornoj strani leži odgovornost da procijeni svoj vlastiti interes i vlastitu sposobnost prihvatanja takvog rizika.

Kolizija (sukob) pojedinačnih ugovora, Općih uvjeta poslovanja Erste&Steiermärkische Bank d.d. s građanima i drugih Akata Banke. Može se pojaviti u slučajevima kada je neko pitanje različito uređeno ili u pojedinim aktima nije uređen. Tada se primarno primjenjuju odredbe pojedinačnih ugovora, zatim Akti Banke (npr. opći/posebni uvjeti za konkretan proizvod/uslugu) te naposljetku Opći uvjeti poslovanja Erste&Steiermärkische Bank d.d. s građanima, osim ako izrijekom nije ugovoreno drugačije. U slučaju da klijent ima dvojbu u tumačenju primjene Akata Banke na njegov zahtjev Banka će ga uputiti na konkretne odredbe Akata Banke koje se primjenjuju na predmetni ugovorni odnos s klijentom.

O

Otplatni plan. Tablično iskazan vremenski raspored uplata i isplata koje proizlaze iz određenog ugovora o kreditu odnosno ugovora o depozitu koji se uručuje klijentu prilikom ugovaranja ili promjene uvjeta iz ugovora, odnosno na

način i u slučajevima definiranim pozitivnim propisima. Sadrži specifikaciju svake uplate iskazujući amortizaciju glavnice, kamate izračunate na temelju kamatne stope i sve eventualne dodatne troškove.

Otplatni obrok. Način otplate kredita ugovorenog uz ostatak vrijednosti. Otplatni obrok sastoji se od iznosa anuiteta izračunatog na dio iznosa glavnice za koju je ugovorena anuitetska otplata i ugovorne kamate na preostali dio iznosa glavnice koja predstavlja ostatak vrijednosti. Dio glavnice koja predstavlja ostatak vrijednosti dospijeva i vraća se jednokratno s dospijećem posljednjeg obroka.

Osigurana tražbina. Tražbina vjerovnika (Banke) čije ispunjenje je osigurano nekim od instrumenata osiguranja ili sudskom odlukom.

Ovrha. Postupak prisilne naplate obveze/dugovanja koja nisu plaćena o dospijeću, a što nužno uključuje zatezne kamate i troškove koje snosi dužnik/sudužnik/jamac. Pokretanje ovrhe može imati za posljedicu blokadu svih računa te dok se ne podmiri obveza radi koje je ovrha pokrenuta dužnik/sudužnik/jamac ne može raspolagati sredstvima s niti jednog računa do iznosa koji se ovrhom naplaćuje. Ovrhu na imovini dužnika može pokrenuti Banka ili bilo koji drugi vjerovnik radi naplate ili osiguranja svojih tražbina.

Osobni i kontakt podaci klijenata. Klijenti (dužnici, sudužnici, jamci, založni dužnici i ostali sudionici u kreditu ili drugom dužničko-vjerovničkom odnosu) trebaju voditi računa o obvezi dostavljanja točnih osobnih i kontakt podataka. Klijent će zbog svojeg propusta doći u nepovoljniji položaj zbog čega ili neće moći uredno izvršiti svoje druge obveze ili će neposredno trpjeti druge štetne posljedice (npr. neće imati koristi od obavještanja o pravima, upozoravanja u slučaju kašnjenja u ispunjenju obveza, isticanju rokova, neće imati saznanja o otkazu ugovora, preuzimanju pismena od neželjene osobe, itd.).

Ograničenja u pružanju usluga. Banka ugovara poslovne odnose sa svojim klijentima u namjeri da postupi kako je ugovoreno. Međutim, banka se može naći u situaciji kada neće moći izvršiti obvezu kako je ugovorena zbog razloga koji je izvan njene kontrole, primjerice:

- a) zbog prisilnih propisa koji banci zabranjuju takvo ispunjenje;
- b) naloga, zabrane ili upute ili traženja tijela s javnim ovlastima ili sličnog razloga;
- c) zbog nekog razloga koji postoji na strani klijenta ili neke treće osobe povezane sa klijentom, a zbog čega banka ne bi prihvatila nastanak svoje obveze da je znala za postojanje tog razloga.

U takvim slučajevima banka ima pravo odbiti izvršenje svoje obveze, odnosno ponuditi da se odnos klijenta i banke drugačije uredi.

P

Pozitivni propisi. Važeći pravni propisi odnosno propisi koji su na snazi u Republici Hrvatskoj: Ustav, zakoni te podzakonski akti (odluke, pravilnici, uredbе, poslovnici, rješenja, zaključci, mišljenja itd.).

Prisilni propisi. Pozitivni propisi kogentne (prisilne) naravi, te svako postupanje protivno tim propisima posljedično može dovesti do nevaljanosti ugovorenog prava ili obveze odnosno prekršaja ili drugih posljedica koje je zakonodavac propisao za slučaj takve povrede.

Poslovna sposobnost. Sposobnost vlastitim očitovanjem volje stjecati prava i preuzimati obveze (npr. sklopiti ugovor, otvoriti račun). Stječe se punoljetnošću ili s navršениh 16 godina i sklapanjem braka ili odlukom suda kada osoba s navršениh 16 godina postane roditelj. Poslovna sposobnost prestaje odlukom suda o potpunom ili djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti nakon čega se osobi postavlja skrbnik ili se roditeljima produljuje roditeljska skrb nakon punoljetnosti. **Zakonski zastupnici** (roditelji i/ili skrbnici) u ime i za račun poslovno nesposobnih osoba stječu prava i preuzimaju obveze i to sukladno pozitivnim propisima i mjerodavnim odlukama nadležnih tijela.

Podmirenje obveza proizašlih iz poslovnog odnosa Klijenta i Banke i posljedice neizvršenja obveza. Klijent je dužan sve obveze ispuniti i podmiriti na vrijeme i na ugovoreni način u ugovorenom opsegu. U protivnom klijent snosi odgovornost za sve izdatke koji bi mogli nastati zbog bilo kakvog propusta u ispunjenu obveze kao i za sve druge negativne posljedice koje bi zbog toga mogle nastupiti.

Navedeni izdaci bi mogli biti zatezne kamate, troškovi postupka prisilne naplate (ovrhe), a primjer negativnih posljedica bilo bi:

- pravo Banke na otkaz ugovora čime tražbina Banke dospijeva u cijelosti i prije redovnog dospijeća;
- prijevremeno dospijeće obveza;
- naplata tražbine Banke iz sve imovine klijenta, sudužnika ili jamca kao i iz predmeta zaloga (stana/kuće ili druge nekretnine ili imovine).

Banka ima pravo izvršiti naplatu svih dospjelih nenamirenih tražbina Banke nastalih po bilo kojoj osnovi (dužničkoj, sudužničkoj ili jamstvenoj) s bilo kojeg klijentovog računa u Banci kao i bilo kojeg potraživanja klijenta prema Banci.

R

Rata. Način otplate kredita u kojem je unaprijed definiran fiksni iznos glavnice koji se otplaćuje (rata ili otplatna kvota), dok se dospjeli iznos kamate obračunava kod svakog sljedećeg dospijeća na preostali iznos glavnice što rezultira nejednakim iznosima otplatnih obroka tijekom cijelog razdoblja otplate. Kamata može dospijevati na isti dan kada dospijeva i rata ili nezavisno od dospijeća rate, obračunava se po ugovorenoj metodi obračuna na preostali iznos glavnice klijenta u trenutku dospijeća kamate. Iznos rate se određuje na način da se ukupan iznos glavnice kredita dijeli s brojem ugovorenih otplata pri čemu je kroz cijelo razdoblje otplate iznos rate jednak (npr. kod kredita od 10.000,00 EUR koji se otplaćuje u 10 mjesečnih rata, iznos rate utvrđujemo dijeljenjem ta dva broja, odnosno $\frac{10.000,00}{10} = 1.000,00$ eura mjesečno). Kamata će se kod prvog dospijeća obračunati na iznos ukupnog dugovanja klijenta (10.000,00 eura), međutim kod sljedećeg dospijeća kamate, obračun se radi na iznos glavnice umanjen za dospjelu i naplaćenu ratu (10.000,00 EUR – 1.000,00 EUR = 9.000,00 EUR). Otplata kredita u ratama omogućava bržu otplatu glavnice čime će i ukupni troškovi kamata za klijenta biti niži, u odnosu na otplatu kredita u anuitetima.

Rizici ugovornog odnosa

Ugovorne strane u kreditnim i depozitnim poslovima imaju brojne potencijalne rizike (ovisno o konkretnom klijentu, kao i konkretnom poslu) od kojih navodimo samo primjera radi neke: već navedeni **valutni rizik** (pojašnjen pod pojmom „valutna klauzula“) ili **rizik promjene kamatnih stopa** (pojašnjen pod pojmom „Kamate i obračuni kamata – Promjenjiva kamatna stopa“) te nadalje kreditni rizik, rizik promjene poreznih i drugih propisa, rizik financiranja investicija zaduživanjem, rizik gubitka ili pada vrijednosti dobara kupljenih zaduživanjem, rizik gubitka posla ili dugotrajnog bolovanja i sl. na koje Banka ni na koji način ne može utjecati.

Rizik promjene poreznih i drugih propisa predstavlja vjerojatnost da se porezni ili drugi propisi promijene na način koji bi negativno utjecao na položaj potrošača, npr. porez na kamatu po depozitima.

Rizik gubitka ili pada vrijednosti dobara kupljenih zaduživanjem predstavlja mogućnost da neka dobra (nekretnine ili pokretnine) kupljena kreditom promijene svoju tržišnu vrijednost (npr. stan) ili na neki način dođe do gubitka tih dobara (npr. automobil).

Rizik uslijed promjena životnih okolnosti kao što su gubitak posla dužnika ili članova obitelji ili dugotrajnog bolovanja uslijed kojih su primanja smanjena te postoji vjerojatnost otežanog vraćanja duga.

T

Tečaj. U različitim financijskim transakcijama se koriste različiti tečajevi: srednji, kupovni i prodajni za devize te kupovni i prodajni za efektivu (gotovinu). Ukoliko Banka prodaje, a klijent kupuje valutu koristi se prodajni tečaj, a ukoliko Banka kupuje, a klijent prodaje valutu koristi se kupovni tečaj. U slučajevima kupoprodaje koja se odvija bezgotovinski ili kao uplata/isplata s računa pri čemu se provodi i kupoprodaja valute, primjenjuje se tečaj za devize.

U

Ugovorna kazna. Novčani iznos ili neka druga materijalna korist koju mogu ugovoriti vjerovnik i dužnik da će platiti dužnik za slučaj ako ne ispuni svoju obvezu ili ako zakasni s njezinim ispunjenjem ili ako je neuredno ispuni. Ugovorne strane mogu odrediti visinu kazne po svojoj volji, u ukupnom iznosu, u postotku, ili za svaki dan zakašnjenja, ili na koji drugi način.

V

Valuta. Zakonsko sredstvo plaćanja u određenoj zemlji. Odnos vrijednosti jedinice valute jedne zemlje u odnosu na jedinicu valute neke druge zemlje izražava se tečajem koji se dnevno objavljuje na tečajnoj listi. Tečajne liste formiraju i objavljuju Hrvatska narodna banka, poslovne banke, mjenjačnice, štedionice i dr.

Valutna klauzula. Ugovorna klauzula kojom se ugovorne obveze svake strane (glavnica, kamate, druge obveze) izražavaju u eurskoj protuvrijednosti strane valute po unaprijed definiranom/ugovorenom tečaju. U depozitno-kreditnim poslovima ugovorenim s potrošačima Zakonom o kreditnim institucijama čl. 305. definirana je primjena srednjeg tečaja HNB na dan transakcije. Ugovaranjem valutne klauzule ugovorne strane preuzimaju valutni rizik s obzirom da njeno ugovaranje utječe na njihov financijski položaj jer se eurska protuvrijednost očekivanog novčanog tijeka (anuiteti po kreditu, prinosi po osnovi kamate i sl.) mijenja u ovisnosti o kretanju tečaja valute u kojoj je ugovorena valutna klauzula. Slijedom navedenog, a u situacijama gdje mjesečne obveze po kreditima predstavljaju značajnije izdatke za potrošače/klijente, uslijed rasta tečaja valute kredita, klijentove obveze će se povećati što za posljedicu može imati poteškoće u otplati kredita a zbog čega može doći do otkaza ugovora i naplate duga prisilnim putem zbog čega mogu nastupiti neželjene posljedice po klijenta (trajni gubitak prihoda, nekretnina i druge vrijedne imovine). **Važno je razumjeti da nije moguće izvjesno i sigurno predvidjeti promjene tečaja, te na svakoj ugovornoj strani leži odgovornost da procijeni svoj vlastiti interes i vlastitu sposobnost prihvaćanja takvog rizika.**